

PROBLÉMOVÉ SPRÁVANIE A VZDELÁVANIE POČAS COVID-19

^aPETRONELA LADECKÁ, ^bIVETA MILEVSKA, ^cMARIJA DELETIKJ ^dRAILI HIIESALU

^aIPR, Stredná odborná škola pre žiakov s TP, Mokrohájska 1, Bratislava, Slovakia

^bValda Avotinja pamatskola, Salaspils iela 14, LV-1057, Latvia

^c“Dr. Zlatan Sremec” – Skopje, st. Emil Zola no. 5, municipality Kisela Voda

1000 Skopje, Republic of North Macedonia

^dPärnu Päikeses School, Rõugu 8a, Pärnu 80031, Estonia

email: pladecka@gmail.com;
iveta.milevska@gmail.com; m.deleticj@yahoo.com
raili.hiiesalu@gmail.com;

Tento článok bol podporený projektom: Erasmus+ project "Coping with students challenging behaviour" (Project No. 2019-1-EE01-KA229-051598)

Abstrakt: Na jar 2020 nastalo šírenie COVID-19 a uzatváranie škôl. Tento stav bol nový a hlavne ťažký pre nás všetkých, ale hlavne pre žiakov s problémovým správaním, ich rodičov a učiteľov. Boli vytvorené 2 dotazníky, jeden pre rodičov a ďalší pre učiteľov. Na tomto výskume sa zúčastnili štyri školy z rôznych krajín.

Cieľom tohto výskumu bolo zistiť, akú pomoc dostali rodičia od učiteľov/školy pre dieťa počas karantény COVID-19 na jar 2020. V dotazníku pre učiteľov bolo hlavným cieľom zistiť užitočnú metódu online výučby, ktorá pomohla znížiť/zabrániť náročnému správaniu u detí, a ako učiteľia podporovali rodičov a študentov. Výsledky ukázali, že pre učiteľov je ťažké pracovať v období karantény s online triedami a dôvody boli väčšinou technického charakteru. Metodika výučby a on-line nástroje pre problémových žiakov sú zriedka dostupné, takže môžeme dospieť k záveru, že učiteľia boli ponechaní na vlastnú kreativitu, vedomosti, počítačové kompetencie, schopnosti atď. U rodičov sme zistili, že počas lockdownu mali problémy so zdieľaním svojho pracovného času a pomáhali dieťaťu učiť sa. Pomoc a podporu rodičia dostali od svojich učiteľov v súlade s riešením problémového správania. Problémy boli riešené predĺžením termínov pre domáce úlohy, učebné materiály, pracovné zoznamy, prezentácie, videá, pravidelný kontakt prostredníctvom e-mailu a telefónu.

Kľúčové slová: COVID-19, vzdelávanie so špeciálnymi potrebami, problémové správanie, diaľančné vzdelávanie.

1 Úvod

Medzi ľuďmi s mentálnym postihnutím prevláda náročné správanie (CB) (Emerson a kol. 2001; Holden & Gitlesen 2006; Lowe a kol. 2007). Keďže CB je spojená s negatívnymi výsledkami pre osoby s mentálnym postihnutím a ich priamym prostredím, čo v našom prípade znamená učiteľov alebo rodičov.

Pedagógovia opísali náročné správanie študentov ako hlavný problém vo verejných školách viac ako 40 rokov (Walker, Ramsey, & Gresham, 2004, citovaný v Kern, White, & Gresham, 2007). Učiteľia oznámili nedostatok vybavenia, ktoré pomáha študentom s mnohými problémami, ktoré predstavujú v triede (Buchanan, Gueldner, Tran, & Merrell, 2009; Justice & Espinoza, 2007, citované v Ducharme & Shecter, 2011), čo vedie k vysokej úrovni stresu. Kate Browne sledoval syndróm vyhorenia medzi učiteľmi. Okrem toho učiteľia čelia tlaku, aby si zachovali vysokú akademickú úroveň a zároveň podporovali rôzne akademické, behaviorálne a emocionálne potreby študentov v rámci inkluzívneho vzdelávacieho prostredia.

Príčina problémového správania u malých detí a dospievajúcich môže byť zložitá a môže vznikáť z mnohých genetických a environmentálnych faktorov. Toto správanie má zvyčajne príčinu a môže sa vyskytnúť, pretože študent nemá schopnosť prijať vhodnejšie správanie na dosiahnutie cieľa alebo sprostredkovať potrebnú správu (Kaiser & Rasminsky, 2007).

V rámci prieskumu medzi rodičmi aj učiteľmi sme chceli získať prehľad o problémovom správaní študentov počas Corona vírusovej karantény v domácnostiach a preskúmať odporúčania učiteľov pre rodičov, aby sa vyrovnali so študentmi s problémovým správaním a podporovali spôsoby štúdia.

Problémové správanie definuje: agresivita, nízka samoregulácia, sebaopškodzovanie/zranenie iných osôb, záchvaty hnevu, zrútenia (zmyslové preťaženie), odmietnutie spolupráce, verbálna agresivita.

Výsledok bude prezentovaný a použitý v súvislosti s projektom Erasmus+ "Zvládanie problémového správania študentov" (projekt č. 2019-1-EE01-

KA229-051598). Všetky výsledky budú vyhodnotené anonymne a pomôžu učiteľom aj rodičom.

Dotazník pre rodičov bol adresovaný problematickému správaniu u detí. Hlavným cieľom bolo zistiť, akú pomoc dostali rodičia od učiteľov/škôl dieťaťa podľa výučby detí a riešenia problémového správania počas karantény COVID-19 na jar 2020. Zhoršilo/zlepšilo sa problémové správanie u detí? Aké majú rodičia potreby na zvládanie problémového správania doma?

V dotazníku učiteľov bolo hlavným cieľom zistiť užitočnú online metódu výučby, ktorá pomohla znížiť/zabrániť problémovému správaniu u detí, a ako učiteľia podporovali rodičov a študentov. Po tejto analýze môžu všetci partneri projektu šíriť informácie vo svojich školách. Ešte pred krízou učiteľia vyjadrili silnú potrebu odbornej prípravy v oblasti využívania IKT na výučbu (Schleicher, 2020).

Keď sme projekt začali, počítali sme s učiteľskými mobilítami, ktoré boli, bohužiaľ, zrušené. S cieľom pokročiť v cieľoch projektu sme zrealizovali tento prieskum.

V rámci boja proti šíreniu Corona vírusu a zachovania zdravého sociálneho odstupu museli byť školy po celej krajine dočasne zatvorené a rýchlo prejsť od diaľančného vzdelávania. Pre deti vo veku do 18 rokov to bola nová skúsenosť študovať z domu. Celosvetovo bolo na diaľančnom vzdelávaní viac ako 1,2 miliardy detí. Preto bola situácia nová a nie je nezvyčajné, že sa deti správajú inak keď museli študovať doma. Rodičia museli poučovať a učiť svoje deti. Učiteľia boli tiež v novej pozícii; museli sa prispôsobiť novým pedagogickým konceptom a spôsobom poskytovania výučby, na ktoré možno neboli vyskolení.

Znalosť toho, ako sa rodičia vyrovnávajú s náročným správaním svojich detí doma, nám nestačila. Deti s problémovým správaním majú často ťažkosti so zapájaním sa do každodenných aktivít. Každá škola v tomto projekte má svoje spôsoby komunikácie a podpory rodičov. Niektorí rodičia sú otvorení komunikácii, hovoria o problémoch svojho dieťaťa a hľadajú podporu školy. Ale sú aj rodičia, ktorí potrebujú pomoc, ale nežiadajú o to. S týmto prieskumom sme dúfali, že sa dozvieme viac.

2 Výskumné a výskumné metódy

Výskumná skupina sa skladala z rodičov, ktorí vyplnili dotazník:

49 odpovedí dohromady, 29 z nich boli ženy a 18 mužov, 2 ľudia neodpovedali. Pohľad podľa krajiny: 8 odpovedí z Estónska, 12 z Lotyšska, 14 z Macedónska a 15 zo Slovenska.

77 učiteľov sa zúčastnili tohto výskumu: 66 žien a 11 mužov. Pokiaľ ide o počet učiteľov, ktorí sa zúčastnili tohto výskumu, väčšina účastníkov pochádza zo Severného Macedónska (32), potom zo Slovenska (20), Lotyšska (18) a Estónska (7).

Údaje boli zhromaždené v dotazníku Služby Google Forms. Google Forms zostavuje všetky štandardné polia prieskumu, ako je text, otázky s možnosťou výberu z viacerých odpovedí, rozbaľovací zoznam, lineárne mierky a text mriežky, otázky s možnosťou výberu z viacerých odpovedí, rozbaľovacej správy a mriežky, to všetko slúžilo našim potrebám zberu údajov. Všetci partneri preložili dotazníky v anglickej verzii do svojho materinského jazyka. Takže všetci učiteľia a rodičia štyroch škôl mali možnosť odpovedať na dotazník. Každý mal možnosť odpovedať priamo na online dotazník a zostať v úplnej anonymite. Ďalšou možnosťou bolo poslať koordinátorovi školského projektu e-mail s vyplneným dotazníkom v ich

rodnom jazyku. Tretou možnosťou bolo získať tlačeny prieskum zo školy a odpovedať na to písomne. Školský koordinátor osoba alebo -tím vložil všetky odpovede v angličtine v on-line verzii a predložili ju.

Dotazník rodičov pozostával z piatich otázok a dotazníka pre učiteľov 13. Rodičovský dotazník mal tri a učiteľský dotazník mal štyri otvorené otázky. Odpovede na otázky s otvoreným priestorom boli za kódované. Kódovanie každej odpovede s jedným alebo viac kódov pomohol zachytiť, čo je odpoveď o tom, a na osmičku, zhrnúť výsledky celého prieskumu efektívne.

V dotazníku rodičov bolo celkovo 49 respondentov, 77 v dotazníku pre učiteľov.

3 Výsledky

Podľa výsledkov rodičia zistili, že pomoc dieťaťu/deťom pri splnení školských úloh počas Corona vírusovej karantény doma bola ťažká a náročná. Väčšina rodičov vypovedali, že museli kontrolovať domáce úlohy a pomôcť dieťaťu najprv vysvetliť úlohu a potom sa učiť. Len málo rodičov malo možnosť poslať dieťa do školy.

Len málo rodičov poukázali na to, že ich pracovné povinnosti museli počkať, alebo museli nájsť spôsoby, ako pri práci z home office učiť dieťa. Jeden z rodičov videl problém v škole. Všimli sme si, že tam bol nedostatok skúseností, metód a trpezlivosti na pomoc dieťaťu. Doma bol voľný režim, ktorý bránil učeniu. Rodičia dokonca museli opustiť svoju prácu, aby pomohli svojim deťom robiť úlohy. A deti mali takisto nedostatok socializácie.

10 ľudí zo 49 odpovedalo, že nebola potrebná žiadna pomoc ani nevznikli žiadne problémy.

Nevyužili pomoc zo školy.

Výsledky druhej otázky – Mali ste skúsenosť, že sa správanie dieťaťa zhoršilo počas lockdownu? Odpovede sú uvedené v nasledujúcej tabuľke (tabuľka 1.). Pomocou čísel: 18 ľudí odpovedalo áno, 18 nie, možno 7, 6 odpovedalo na niečo iné.

Table 1.

Šesť rodičov, ktorí odpovedali na niečo iné, poukázalo na toto: priamy zlepšenie vo vývoji dieťaťa, dieťa športuje, dieťa bolo doma šťastné a robilo si domáce úlohy, dieťa chcelo ísť von, ale kvôli Corona vírusu to až tak neurobilo, dieťa bolo unavené a niekedy nechcelo pokračovať v štúdiu a jeden rodič nepoznal odpoveď na túto otázku.

Pomoc a podporu rodičia dostali od svojich učiteľov dieťaťa alebo školy v súlade s riešením dieťaťa problémového správania. Napríklad učiteľia aplikovali: predĺženie termínov pre domáce úlohy, poskytli učebné materiály, pracovné zoznamy, prezentácie, videá, pravidelný kontakt prostredníctvom e-mailu a telefónu, podporu a poradenstvo. Jedno dieťa dostalo zo školy elektronické zariadenie.

Súciť a pomoc učiteľa triedy môjho dieťaťa je chvályhodná.

Napríklad video lekcie, ktoré boli k dispozícii pre sledovanie na Facebooku okrem školského času. Škola bola úplne orientovaná na riešenia, t. j. že bolo navrhnutých čo najviac rôznych riešení.

Niektorí rodičia poukázali na to, že učiteľ im poradil, ako zaobchádzať so správaním dieťaťa.

Dostali sme pokyny na zvládanie ich správania.

Jeden z rodičov napísal, že používajú karty obrazového komunikačného systému v rôznych situáciách.

Naďalej sme používať PCS (obrazový komunikačný systém) obrazové karty v rôznych situáciách, v prípade potreby sme hovorili a komunikovali s učiteľom hlavne prostredníctvom ekanálov alebo telefónu.

14 ľudí zo 49 odpovedalo, že podľa riešenia náročného správania dieťaťa nie je potrebná žiadna pomoc ani nevznikli žiadne problémy. Jeden z rodičov spomenul, že nepožiadol o pomoc. O pomoci, ktorú rodičia stále potrebujú podľa náročného správania svojho dieťaťa doma, spomenuli okamžitú pomoc, poradenstvo, poradenstvo, poradenstvo, špeciálneho pedagóga, upravené materiály, návštevy psychológov, asistenta doma pre dieťa počas dištančného vzdelávania, väčšiu výmenu prostredia, konzultácie s učiteľom. Chceli by sme poznamenať, že hlavne stresové situácie môžu byť spôsobené zložitými učebnými predmetmi / témami.

Rodičia uprednostňovali vysvetlenie namiesto odosielania materiálov.

Niektorí rodičia presne vedia, čo ich dieťa potrebuje. 15 rodičov zistilo, že nepotrebujú žiadnu pomoc alebo problémové správanie sa nevyskytuje doma.

Pokiaľ ide o sankcie, ktoré by sa mohli použiť na povzbudenie detí, aby sa správali lepšie, sú uvedené v tabuľke nižšie (tabuľka 2.), 20 rodičov poukázalo na športovú činnosť a 15 uviedlo, že by to mohlo mať prestávku od činnosti. Tiež 14 rodičov poznamenalo zmenu témy a aktivity. Keďže sme dostali prácu navyše a miesto na zmenu výučby, tieto odpovede si vybralo šesť ľudí. Niektorí rodičia pridali svoje myšlienky, ktoré neboli možnosť, ako sankcie na podporu dieťaťa správať sa lepšie by mohlo byť tiež vytvorenie rozptýlenie, diskusia o probléme, ísť na výlet s rodinou a tiež nepreťažovanie detí s úlohami.

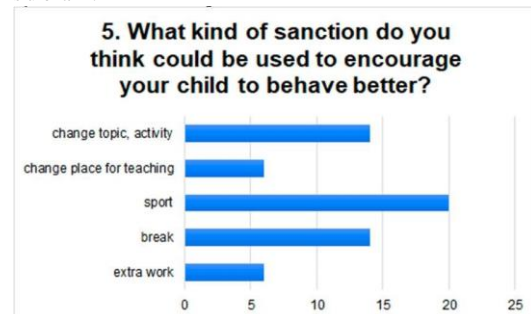

Table 2.

Rodičia by mali vždy použiť nejakú ďalšiu pomoc od učiteľov. V čase karantény rodičia len zriedka žiadali o pomoc učiteľov (44). Často sa spomína aj raz týždenne so 16 rodičmi a dvakrát týždenne 8 rodičmi (tabuľka 3.). Najdôležitejšou časťou bolo, že rodičov, ktorí požiadali o pomoc od učiteľov každý deň, je málo- len 4 odpovede .

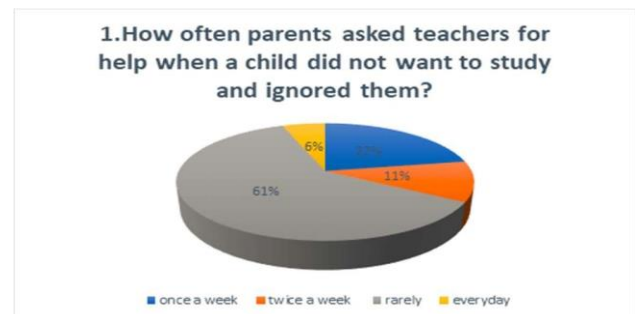

Table 3.

Ranná rutina je ťažká pre väčšinu ľudí, ale domnievame sa, že pre deti s problémami so správaním je to ťažšie ako pre kohokoľvek iného. Pokiaľ ide o ťažkosť s ranným prebudením a štúdiom, 31 učiteľov odpovedalo, že rodičia majú problémy so svojimi deťmi (tabuľka 4.). Niekedy odpovedalo 30 učiteľov. Iba 8 učiteľov odpovedalo, že to nie je žiadna problémová situácia.

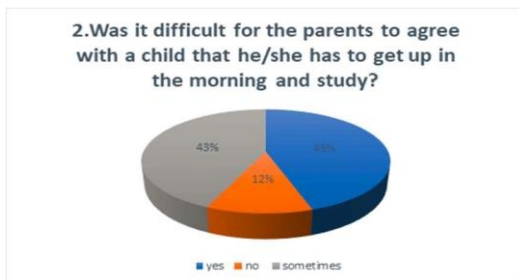

Table 4.

38 učiteľov (tabuľka 5.) odpovedalo, že tam boli niektoré prípady, keď žiaci reagovali s hnevom. 14 učiteľov tiež dokázali, že žiaci nepreukazovali žiadne agresívne správanie a 13 učiteľov odpovedalo, že žiaci sa často prejavovali.

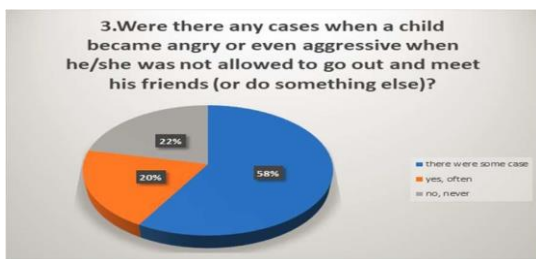

Table 5.

Deti so špeciálnymi potrebami sú zvyčajne veľmi priateľské a najdôležitejšie je priateľské správanie doma, najmä so svojimi súrodencami.

37 učiteľov preukázalo, že deti sa správali "priateľsky" k súrodencom (tabuľka 6.). Nemôžeme zanedbávať vysoké percento detí s náročným správaním doma vyjadrené v 22 odpovediach. Je nízka (6 odpovedí), ale tiež zaujímavé spomenúť, že deti tiež ukázal depresívne správanie.

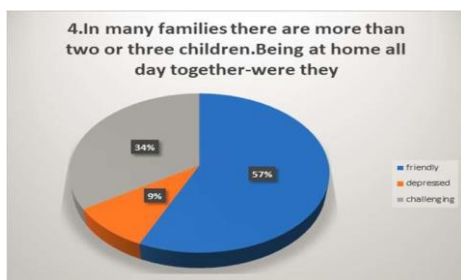
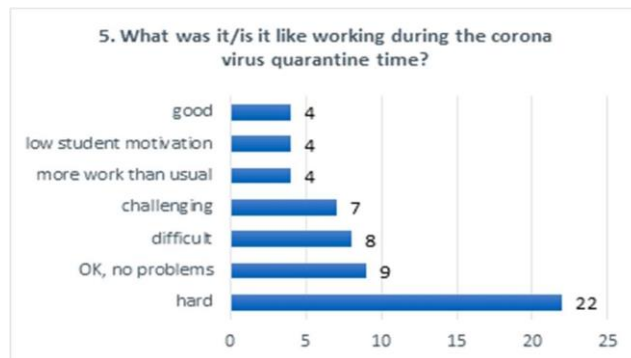

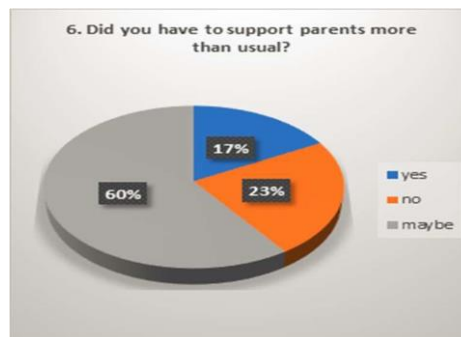
Table 6.

Pre veľký počet učiteľov je ťažké pracovať v období karantény (tabuľka 7.). Učiteľia tiež často odpovedali "ok, žiadne problémy", "ťažké" a "náročné"- ako stredne hodnotené odpovede. Menej časté odpovede sú "viac práce ako zvyčajne", "nízka motivácia študentov" a "dobré". Ďalšie zaujímavé odpovede na túto otázku boli-stresujúce a únavné vplyv na učiteľov, žiadny rodičia záujem o prácu a spoluprácu, alebo že nemajú počítače alebo vhodnú technickú podporu.

Tabuľka 7.

Pokiaľ ide o výšku podpory, ktorú učiteľia poskytli rodičom - 46 učiteľov odpovedalo "možno" (tabuľka 8.), čo znamená, že niekedy alebo v závislosti od situácií a potrieb rodičov v rôznych oblastiach. Potom máme 18 odpovedí ako "nie", ktoré môžeme spojiť s nízkou rodičovskou motiváciou pre prácu a podporou z predchádzajúcej otázky, ako hovoria učiteľia. A 13 učiteľov odpovedalo, že ich rodičia poskytli väčšiu podporu ako zvyčajne.

Tabuľka č. 8.

Učiteľia odpovedali, že podporujú rodičov za všetko, čo potrebujú o svojich deťoch (65 %), vrátane: učenia, hrania, práce, dlhého plaču detí, problémov so správaním, stravou a zdravotnými problémami). Dávať pokyny rodičom o domácich úlohách je vyjadrené v 22% (tabuľka 9.), ktoré majú dlhé rozhovory s rodičmi na vyriešenie existujúcich problémov na dennej báze má 9%, a poskytovanie psychologickéj podpory v ťažkých časoch je vyjadrená v 4%.

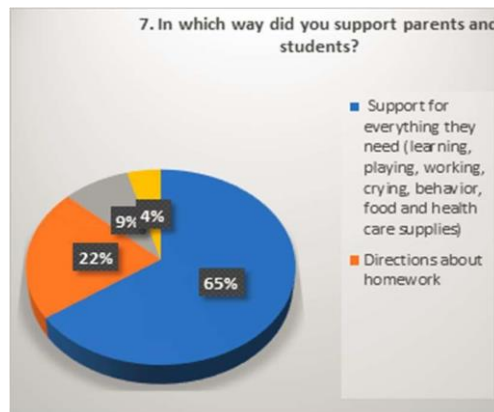
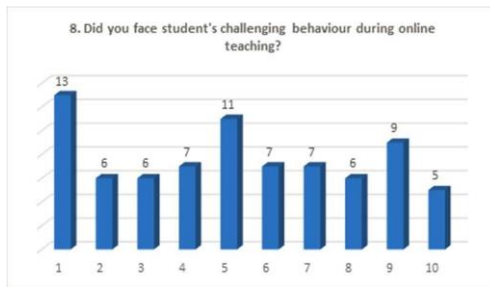

Table 9.

Odpoveď na túto otázku o "Čelili ste problémovému správaniu počas online výučby" je s odpoveďou od 1 (vôbec nie je pravdepodobné) na 10 (extrémne pravdepodobné). Výsledky (tabuľka 10.) nám ukazujú, že učitelia majú väčšinou "vôbec pravdepodobné" odpovede, čo znamená, že počas online výučby nezachytili žiadne náročné správanie. Ďalej máme č.5 v súlade, ktoré môžeme komentovať ako tak-tak odpovede, čo znamená, učitelia niekedy čelia náročné správanie, alebo na niektorých študentov len. Č.9 môžeme preložiť ako takmer extrémne, má tiež veľa odpovedí.

Tabuľka 10.

Môžeme dospieť k záveru, že učitelia boli ponechaní na vlastnú kreativitu, vedomosti, počítačové kompetencie, schopnosti atď. Výsledky (tabuľka 11.) hovoria, že učitelia nepoužívali alebo nemôžu odporučiť žiadnu online metodiku výučby, ktorá by pomohla znížiť alebo zabrániť náročnému správaniu detí. Je zaujímavé spomenúť, že niektorí učitelia však dať nejaké úsilie na zníženie tohto náročného správania pomocou rôznych nástrojov alebo metodiky, ako sú: MS tímy, zaznamenané materiály-videá, príprava vizuálnych materiálov a PCS, Edupage, Skype, Live streamy a tak ďalej.

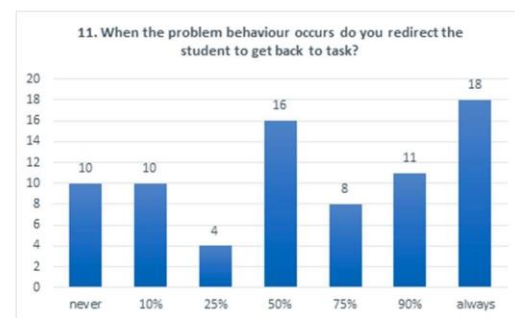
Table 11.

Odpoveď na túto otázku o existencii problémového správania počas online výučby je s gradáciou z "nikdy" na "vždy" vyjadrenou v percentách medzi nimi (tabuľka 12.). Najčastejšou odpoveďou bolo, že problémové správanie bolo veľmi zriedkavé, alebo nikdy na 10% rozsah. Potom učitelia odpovedali, že sa stretli s problémovým správaním u 50 % žiakov. U veľmi málo odpovedí sa stretávame v sekcii vždy alebo na 90 %, čo znamená, že len veľmi málo žiakov prejavuje problémové správanie počas online výučby.

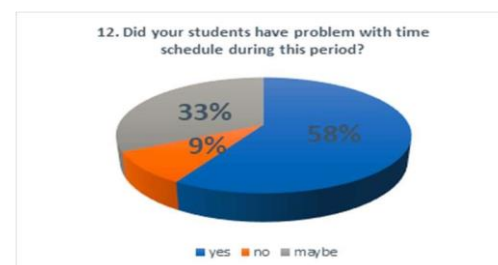
Tabuľka 12.

Otázka o presmerovaní študentov späť k plneniu ploh je opäť s prechodom z "nikdy" na "vždy" s percentami medzi (tabuľka 13.). Najčastejšou odpoveďou bolo, že učitelia vždy presmerovali študentov, keď sa vyskytlo problémové správanie, zatiaľ čo žiaci pracujú na svojej úlohe. Vysoká frekvencia je viditeľná v 50% prípadov, alebo to znamená v závislosti od prípadu k prípadu a najmenej odpovedí vidíme v 25%. Najnižšia frekvencia bola na 25%, vyjadrené len 4 odpovede.

Tabuľka č. 13

Obdobie karantény bolo pre nás všetkých ťažké. Ako sa dalo očakávať, bolo to ťažké aj pre študentov. Ťažké časy v karanténe sa špeciálne ukazujú v plánovaní a organizovaní času pre každodenné rutiny. Plánovanie času pre našich študentov je náročná činnosť, čo potvrdzujú aj výsledky 45 učiteľov (tabuľka 14.). 25 učiteľov odpovedalo "možno" a 7 učiteľov uviedlo, že študenti nemali žiadne problémy s časovým harmonogramom v tomto období karantény.

Tabuľka 14.

Zatiaľ čo on-line výučby sme čelili mnohým problémom a prekážkam. Učitelia mali najviac problémov pri realizácii on-line výučby s technickými aspektmi práce (nie každý mal počítač, výkonný telefón, tablety-učitelia alebo študenti, alebo zariadenie bolo neadekvátne) a pripojenie k internetu, nástroje a zdroje. Vždy pretrvávajúci problém s našimi študentmi je tiež nízka pozornosť a potreba fyzického kontaktu, učiteľ-študent. Určitý počet učiteľov odpovedal, že existujú aj iné problémy, ako je absolvovanie termínov domácich úloh, nedostatok spätnej väzby, používanie tlačných materiálov (pravidelnosť pri posielaní materiálov), používanie vzdelávacej platformy

(ktorá nie je tak stabilná na používanie), nedostatok nápadov na prácu.

4 Závbery

Napriek výzvam a podstatným zmenám návykov, ktoré sa udiali cez noc, boli celkové skúsenosti rodičov počas lock down na jar 2020 do značnej miery pozitívne. Dotazník poskytuje pohľad na to, ako možno v budúcnosti ďalej rozvíjať digitálne schopnosti. Zároveň nesmieme zabúdať, že rodičia potrebujú pomoc s poradenstvom, poradenstvom v procese učenia a pokynmi na riešenie náročného správania detí doma. Bol to bezprecedentný model vzdelávania v európskych krajinách a inde, že všetci rodinní príslušníci museli zmeniť svoju každodennú rutinu. Bolo ťažké pomôcť deťom v procese učenia sa počas tohto modelu

vzdelávania pre rodičov, ktorí odpovedali, že im musia vysvetľovať, učiť a zaobchádzať s nimi individuálne. Niektoré deti čakali na rodičov doma, pretože nemohli študovať bez pomoci. Niekedy však rodičom chýbalo viac skúseností, metód a trpezlivosti v procese učenia, zatiaľ čo deťom chýbala motivácia a koncentrácia. Podľa výsledkov sa niekedy v niektorých rodinách musel hľadať kompromis. Mnohí rodičia tiež uviedli, že dieťa nepotrebuje žiadnu pomoc s učením, ani sa nevyskytuje žiadne náročné správanie. Celkovo možno povedať, že výsledky výskumu o pomoc a podporu rodičov dostali od svojich učiteľov adekvátne. Znalosť rodičov o potrebách ich dieťaťa/detí počas obdobia diaľničného vzdelávania je veľmi dôležitá pre každú školu. Vďaka týmto poznatkom môžu školy poskytnúť účinnejšiu pomoc.

Výsledky dotazníka učiteľov na druhej strane ukazujú, že rodičia len zriedka žiadali o pomoc učiteľov namiesto toho, aby ich každý deň využívali na konzultácie a rady v ťažkých časoch v období uzamknutia. Deti s náročným správaním majú problémy s ranným vstávaním a štúdiom, čo sa od nich očakáva. Očakávame tiež určité agresívne, nahnevané a nevhodné správanie u týchto detí, najmä ak nie je dovolené robiť to, čo chcú robiť v danom okamihu. To zahŕňa stretnutie a hranie s priateľmi, a ako výsledky prišli, sme potvrdili toto vyhlásenie. Ak budeme počítat odpovede s často a niekedy ako pozitívne, máme obrovské percento detí, ktoré vykazujú nevhodné správanie, keď nie je dovolené socializovať sa alebo robiť veci, ktoré potrebujú. Náročné správanie u detí je veľmi často a tento dotazník to potvrdzuje. O povinnostiach učiteľa, najmä v období karantény, sa môžeme vyjadriť jedným slovom- veľmi ťažké. Väčšina učiteľov odpovedala, že práca počas corona vírusovej karantény bola pre nich ťažká a môžeme slobodne využiť iné odpovede na to, aby sme to potvrdili, ako napríklad: mali viac práce ako zvyčajne, študenti mali nízku motiváciu pracovať a učiť sa atď. Učitelia podporujú rodičov po celú dobu. Žiaci sú spoločným záujmom rodičov a učiteľov.

Počas tohto obdobia karantény niektorí rodičia žiadali o pomoc a niektorí nie. To závisí od rôznych typov vývojových postihnutí, ktoré majú. Môžeme slobodne dospieť k záveru, že úloha učiteľa bola veľmi dôležitá pre rodičov a že učiteľia tu nie sú len pre svojich študentov, ale aj pre podporu celej rodiny. Akýkoľvek druh návrhov bol užitočný pre rodičov, väčšinou im návrhovali, ako sa vyrovnat' s náročným správaním v lockdown období, čo je presne to, čo učiteľia urobili. Poznať problémy našej práce učiteľov je veľmi dôležité. Zistili sme, že neexistujú žiadne špecializované on-line nástroje pre tento druh správania ako podporu, ktorú môžeme navrhnúť, väčšina rodičov nemala žiadne technické zariadenia (počítače, smart telefóny, tablety atď), rodičia boli nízko motivovaní ku komunikácii s učiteľmi, niektorí učiteľia nemali počítače a všetko, čo poukazuje na záver, že potrebujeme viac on-line podpory (programy, platformy, hry atď) pre tieto deti. Študenti sú zvyknutí byť požiadaní, aby vykonávali rôzne úlohy počas výučbových hodín, takže on-line úlohy nie sú tak výnimočné. Presmerovanie práce študentov 'niekedy môže byť veľmi užitočné, ale niekedy môže byť veľmi frustrujúce pre nich. Položili sme túto otázku, aby sme mohli vyvodit' záver zo strany učiteľov, o vplyve presmerovania študentov na inú činnosť.

Môžeme konštatovať, že viac ako polovica študentov zo štyroch skúmaných škôl má v tomto období karantény problémy s časovým

plánovaním. Zatiaľ čo on-line výučby učiteľia čelili mnohým problémom a prekážkam, väčšinou technického charakteru .

Literárne zdroje:

1. Browne, K. (2013). Challenging behaviour in secondary school students: Classroom strategies for increasing positive behaviour. *New Zealand Journal of Teachers Work* 10(1), 125-147.
2. Ducharme, J., & Shecter, C. (2011). Bridging the gap between clinical and classroom intervention: Keystone approaches for students with challenging behaviour. *School Psychology Review*, 40(2), 257-274
3. Emerson E., Kiernan C., Alborz A., Reeves D., Mason H., Swarbrick R., Mason L. & Hatton C. (2001) The prevalence of challenging behaviours: a total population study. *Research in Developmental Disabilities* 22, 77- 93.
4. Holden B. & Gittlesen J. P. (2006) A total population study of challenging behaviour in the county of Hedmark, Norway: prevalence and risk markers. *Research in Developmental Disabilities* 27, 456-465.
5. Kaiser, B., & Rasminsky, J. (2007). Challenging behavior in young children. Understanding, preventing, and responding effectively. London, UK: Pearson Education.
6. Lowe K., Allen D., Jones E., Brophy S., Moore K. & James W. (2007) Challenging behaviours: prevalence and topographies. *Journal of Intellectual Disability Research* 51, 625- 636.
7. Schleicher, A. (2020, November 17). The impact of COVID-19 on education: In sights from education at a glance 2020. OECD. <https://www.oecd.org/education/the-impact-of-covid-19-on-education-insights-education-at-a-glance-2020.pdf>
8. Walker, H. M., Ramsey, E., & Gresham, F. M. (2004). *Antisocial behaviour in school: Evidence-based practices* (2nd ed.). Belmont, CA:Wadsworth/Thompson.